

Rectoraatsoverdracht

prof. dr. Theo Bastiaens

Rector magnificus, Open Universiteit

Geachte dames en heren,

Het is me een eer en genoegen hier voor u te mogen staan en de grote verantwoordelijkheden te aanvaarden die behoren bij de rol van rector magnificus van de Open Universiteit. Ik heb dit te danken aan het vertrouwen dat de Raad van toezicht, de Ondernemingsraad, de Studentenraad en de gezamenlijke gemeenschap van de Open Universiteit mij schenken. Dit raakt mij diep en ik zal er alles aan doen om uw vertrouwen nooit te beschamen.

Dat de Open Universiteit in transitie is, is eigenlijk een open deur. Iedereen is voortdurend in transitie. Mens en organisatie

moeten zich steeds aanpassen aan de context waarin men leeft. De wereld verandert, wij veranderen mee. De manier waarop we ons aanpassen, die is pas interessant om te bekijken.

U hoort het voortdurend, we leven in een informatiemaatschappij die digitaliseert. Het werk en de werkplek veranderen. We worden ondersteund door steeds meer nieuwe technologieën, we moeten flexibel op vele zaken reageren en we zitten niet meer van 9 tot 5 op één plek. Daarnaast globaliseert onze maatschappij. We werken veel voor - en samen met - anderen in de hele wereld. Dit alles heeft zijn gevolgen voor het onderwijs, onderzoek en de valorisatie van universiteiten. We krijgen te maken met studenten met andersoortige behoeftes, we zullen anders moeten opleiden en we zullen de inhoud van ons onderzoek en de vertaalslag ervan naar de maatschappij moeten aanpassen.

Studenten verwachten sterker dan voorheen flexibele, motiverende en activerende werkvormen en een diploma dat van grote waarde is om zich te onderscheiden in de maatschappij en de arbeidsmarkt. Werkgevers verwachten breed inzetbare mensen die men, wanneer nodig, met kortlopende bijscholingen up-to-date houdt. De maatschappij verwacht meer dan ooit dat universitair onderzoek bijdraagt aan concrete oplossingen van problemen in de maatschappij. Voor een universiteit die ingebed is in traditie en in een cultuur van honderden jaren wetenschap, is dat geen eenvoudige opgave.

Gelukkig is de Open Universiteit slechts 35 jaar oud en is het voor ons een stuk gemakkelijker. We hebben al 35 jaar flexibiliteit in onze genen, bij ons kun je in deeltijd een academische status verwerven. Vanaf het begin leiden wij studenten op met technologie. Vroeger met videobanden, beeldplaat en computerprogramma's. Tegenwoordig met een elektronische leeromgeving, apps, en wat al niet meer. En we hebben altijd al onderwijsinnovatie beleden; dat heeft geresulteerd in een wereldwijde reputatie op het terrein van educational technology.

Onze opleidingen scoren al jaren hoog op kwaliteit. We staan op nummer drie in de lijst van beste Nederlandse universiteiten voor 2019 in de Keuzegids Universiteiten. Voor deze prestatie kan ik alleen maar mijn grote dank uitspreken aan oud-rector magnificus Anja Oskamp. Zij heeft het universitaire niveau van onze opleidingen al die jaren bewaakt en indien nodig versterkt.

Daar waar anderen een revolutie zullen moeten ondergaan, kunnen wij volstaan met evolutie. Een evolutie van ons onderwijs, onderzoek en valorisatie. Kleine aanpassingen die zorgen voor een veel betere kwaliteit. Analoog aan die beroemde auto uit Stuttgart die er al 50 jaar in zijn basis hetzelfde uitziet, maar op het terrein van techniek, innovatie en kwaliteit steeds de maatstaf is voor anderen. De Open Universiteit als de Porsche in het academische landschap.

Misschien is het nog niet helemaal zo ver want we moeten concreet nog een aantal zaken oppakken.

Als rector magnificus wil ik de wetenschapsgebieden aan de Open Universiteit, te weten onderwijs-wetenschappen, psychologie, cultuurwetenschappen, rechten, managementwetenschappen, natuurwetenschappen en informatica sterker in hun kracht zetten om verder te excelleren in onderwijs en onderzoek. Ook wil ik proberen het aantal van zeven wetenschapsgebieden verder uit te breiden. De Open Universiteit wil namelijk de Nederlandse samenleving graag verder dienen door ook andere disciplines in deeltijd aan te bieden. De vraag en behoefte is ernaar.

De Open Universiteit heeft zeventien studiecentra in Nederland en Vlaanderen, ontmoetingsplekken voor studenten en staf. De mensen die werken in deze studiecentra, zijn onze ambassadeurs in die streek. De Open Universiteit is een landelijke universiteit maar haalt zijn kracht ook uit regio's. Goede regionale contacten zijn essentieel voor ons; we gaan dan ook de samenwerking met bedrijven, instellingen en collegae in het onderwijs in specifieke gewesten intensiveren. Samen onderzoek doen (door middel van bijvoorbeeld Open Innovation) en verkennen hoe we een positieve bijdrage kunnen leveren aan een regio wordt belangrijk. De provincie Limburg heeft daarbij een bijzondere status. De Open Universiteit heeft als hoofdstandplaats Heerlen, we zijn onlosmakelijk verbonden met de geschiedenis van de Oostelijke Mijnstreek na de sluiting van de mijnen. Ja, we hebben Limburgse roots en daar zijn we trots op. In het komende lustrumjaar gaan we een aantal activiteiten starten, de banden met de stad Heerlen verstevigen en onze contacten in de regio Zuid-Limburg verduurzamen.

Op het terrein van het onderwijs moet er continu aandacht zijn voor de student. Op de terreinen van didactiek (de activerende werkvormen), technologie (state-of-the-art) en studentbeleving (gepersonaliseerd) mag onze aandacht niet verslappen. Co-creatie met studenten is daarbij een goed hulpmiddel.

Tenslotte wil ik het thema 'interdisciplinariteit in onderzoek' aanspreken. Een kleine specifieke universiteit als de Open Universiteit kan door het aanbrengen van focus in het onderzoek een wereldspeler zijn. Door instellingsbreed expertise uit verschillende wetenschapsgebieden te combineren en door interdisciplinair onderzoek los te laten op maatschappelijke vraagstukken kunnen we ons beter onderscheiden van anderen. Een goed voorbeeld daarvan is het huidige interdisciplinaire onderzoeksprogramma 'De veilige stad'. Dat neemt niet weg dat er vanzelfsprekend mogelijkheden blijven voor monodisciplinair onderzoek in de individuele vakgroepen.

Als je kiest voor interdisciplinariteit, kies je er impliciet voor dat je een groepsprestatie belangrijker vindt dan een individuele prestatie. Ik vind ook dat er in de wetenschap te weinig aandacht is voor excellente groepen en er teveel gekeken wordt naar de individuele wetenschapper. Gelukkig staan we daarin niet alleen, ik heb begrepen dat ook de VSNU nadenkt over een nieuw beoordelingssysteem van wetenschappers. Aandacht voor 'team science' is bovendien goed voor de onderlinge verhoudingen en bevordert samenwerking in een instelling.

Ik ben bijna aan het einde van mijn toespraak gekomen. Ik wil me kort richten tot mijn collega's. Vooral eerst mijn collegae, de rectores magnifici. Ik kijk ernaar uit met u allen samen te werken en gezamenlijk de mouwen op te stropen om de goede positie van academisch onderzoek en onderwijs in Nederland vast te houden en nog te verbeteren. Hoewel ik al een aantal jaren in een College van Bestuur mocht zitten, ben ik een groentje in het Nederlandse academische bestuur. Ik hoop veel van u allen te mogen leren. Ik bel binnenkort voor een afspraak.

Dan tenslotte mijn directe collega, de collegevoorzitter van de Open Universiteit, Arent van der Feltz. Arent, we vormen samen het College van bestuur van deze mooie instelling. We hebben de afgelopen maanden al intensief mogen samenwerken met elkaar. Alhoewel we verschillend zijn, heb ik gemerkt dat we hetzelfde denken over de te varen koers van de Open Universiteit en elkaar op vele terreinen aanvullen. Ik kijk zeer uit naar de komende jaren samen.

Het feit dat ik hier zo ontspannen mag staan, heb ik volledig aan Anja Oskamp te danken. De rector magnificus van de afgelopen acht jaar, die een universiteit voor me achterlaat die blinkt, nee straalt, in het zonlicht. Anja, heel hartelijk dank voor alle goeds.